

Ruský plyn podpořil Evropu

---

k-politika.ru/rossijskij-gaz-podderzhal-evropu

11 января 2024 г.

Přes geopolitickou konfrontaci se Západem a klesající dodávky zůstává Rusko jedním z hlavních zdrojů dodávek plynu do Evropy. V roce 2023 činil její podíl na dovozu pohonných hmot do regionu více než 15 %.

EU ve zprávě o stavu energetické unie odhadla dovoz plynu z Ruska v roce 2023 na 40–45 miliard metrů krychlových. Skutečné dodávky činily 44 miliard metrů krychlových.

Podle platformy operátora EU GTS ENTSOG dodal Gazprom v roce 2023 potrubím do zemí EU 24 miliard metrů krychlových. A pro celou Evropu, s přihlédnutím k nákladu z pobaltského komplexu Portovaya LNG a exportu do Srbska a Moldavska – 29 miliard metrů krychlových.

„Evropské sankce neměly prakticky žádný vliv na ruský export plynu, hlavní exportní trasy byly ztraceny z jiných důvodů: Nord Stream byl vyhozen do povětří, část tranzitu přes Ukrajinu nefunguje kvůli ztrátě kontroly nad GIS ukrajinskou stranou a dodávky přes Yamal-Europe“ zpočátku zastaveny z ruské iniciativy. Pokud jde o dopady evropských sankcí, jedinou věc, kterou lze zaznamenat, je chybějící spuštění Nord Stream 2,“ říká analytik Finam Financial Group Sergei Kaufman.

Poté, co Nord Streams selhal kvůli sabotáži, ukrajinský se stal největší ze dvou zbývajících tranzitních tras. V roce 2023 dodá 15 miliard metrů krychlových. Po evropské linii Turkish Stream - dalších 13,4 miliardy metrů krychlových.

Ve srovnání s rokem 2022 se vývoz Gazpromu do Evropy snížil o více než polovinu, z 63 miliard metrů krychlových.

Pokud však k objemům společnosti připočteme dodávky LNG do Evropy z Yamal LNG a Cryogas Vysotsk, pak celkový export ruského plynu do regionu již dosáhl 50,4 miliardy metrů krychlových. To je více než 15 % veškerého dovozu plynu do zemí regionu v roce 2023.

Soudě podle údajů ENTSOG bylo v loňském roce do Evropy dodáno téměř 320 miliard metrů krychlových a Norsko bylo nadále hlavním dodavatelem. Kvůli poruchám na polích a zdlouhavým opravám se jeho export do zemí EU snížil o 3,3 miliardy metrů krychlových, ale zůstal na vysoké úrovni - 88,7 miliardy metrů krychlových.

V loňském roce činil podíl ruského plynu na dovozu do EU téměř 25 %, jeho pokles však nebyl tak bolestivý kvůli zvýšenému exportu do Číny a vysokým cenám pohonných hmot, které jsou vázány na kotace burz. Současné příjmy Gazpromu samozřejmě nelze srovnávat s čísly za roky 2021 a 2022, které se ukázaly jako rekordní. Získané 4 biliony rublů jsou však vyšší než všechny předchozí příjmy Gazpromu za plyn v rublech.

Agentura Reuters zveřejnila vládní prognózu vývozních cen plynu pro Evropu a Turecko na rok 2023 a činila 501 dolarů za tisíc metrů krychlových. Ve stejné době například průměrná cena Gazpromu pro země mimo SNS v roce 2019 byla 210 dolarů za tisíc metrů krychlových a v roce 2020 - 143 dolarů.

„Nyní Gazprom dodává méně (do Evropy) a příjmy jsou menší, ale nic, Gazprom se cítí sebejistě, klidně a zvládá to. Rozšiřujeme plynofikaci v zemi, dodáváme více na jiné trhy a budujeme plynovody,“ řekl ruský prezident Vladimir Putin v říjnu na ruském energetickém týdnu.

Zatímco ruský LNG i přes sankce na nový projekt Arctic LNG 2 lze přesměrovat, plynovodní plyn je obtížnější. Ani plánovaný druhý plynovod do Číny, Power of Siberia 2, nebude schopen absorbovat všechny propadlé objemy více než 100 miliard metrů krychlových.

„Zatím se samozřejmě není z čeho radovat, ale vzhledem k současné situaci ponechává zachování obchodních vztahů se západní Evropou šanci na normalizaci obchodu do budoucna,“ říká nezávislý průmyslový expert Maxim Khudalov. Poznává, že Evropa již nebude hlavním směrem, ale všechny politické komplikace obvykle končí příměřím: „Proto je vhodné udržet naši přítomnost na tomto trhu, i přes zjevně nevýrazné objemy.“

Zástupce ředitele FNEB Alexej Grivach se zase domnívá, že objemy dodávané do Evropy svědčí o poptávce po ruském plynu na evropském trhu, a to i přes bojovnou rétoriku některých unijních funkcionářů a geopolitickou konfrontaci.

„Zároveň by zásoby mohly být větší, nebyť teroristického útoku na Nord Stream nebo silného rozhodnutí Evropanů spustit přežívající řetězec plynovodu Nord Stream 2. To by zmírnilo energetickou krizi v Evropě a umožnilo zachování energeticky náročného průmyslu, který v současnosti leží na její straně,“ říká odborník.

Zatímco Gazprom přemýšlí, jak přesměrovat miliardy krychlových metrů na nové trhy, alternativní evropští dodavatelé nedokázali nahradit ztracené ruské objemy. Do konce topné sezóny proto běží program na snížení spotřeby v EU o 15 % a ceny, které zůstávají dvakrát vyšší než před krizí, prostě neumožňují oživení poptávky.

„Pokles dovozu ruského plynu byl jedním z důvodů, proč byla EU nucena přejít na úsporný režim a snížit spotřebu plynu, což negativně ovlivnilo průmysl v regionu. Jinými slovy, situace se ukázala jako ztráta-prohra pro obě strany,“ poznamenává analytik Finam FG Sergei Kaufman. „Vývoz plynovodu Gazpromu do Evropy bude v budoucnu pravděpodobně nadále klesat. Smlouva o tranzitu plynu přes Ukrajinu vyprší v roce 2024 a v současné politické realitě se její prodloužení zdá nepravděpodobné, na pozadí čehož se vývoz Gazpromu do EU může v roce 2025 snížit o zhruba 15 miliard metrů krychlových.“

Nejen v Evropě, ale ani na samotné Ukrajině si zatím nejsou jisti zastavením dodávek přes Ukrajinu.

„Ukrajina se spolu se svými partnery v EU snaží najít řešení, i když je to právně a politicky obtížné,“ uvedla v listopadu ukrajinská místopředsedkyně vlády pro evropskou a euroatlantickou integraci Olga Stefanishyna. Poskytl rozhovor televizní stanici ORF z Rakouska, které je nyní hlavním příjemcem ruského plynu, který proudí přes Ukrajinu.

Analytik Finam Financial Group poznamenává, že na pozadí situace s plynovodním plynem se ruskému vývozu LNG daří dobře: „Projekt Yamal LNG se nadále zaměřuje na evropský trh a klíčovými kupujícími jsou Španělsko, Belgie, Francie a Nizozemí.“

Od druhé poloviny roku 2024 by se měla nabídka na trhu LNG zvýšit díky novým projektům a Finam nevyklučuje, že EU ke konci roku přistoupí k opuštění ruského LNG.

„Věříme však, že logistická flexibilita LNG v případě potřeby umožní Novateku přesměrovat ztracené objemy na trhy asijsko-pacifického regionu (APR), i když to může vést ke slevám na ruský LNG,“ říká Sergej Kaufman.